

דף לה.

עין משפט כ.

יו"ד סימן רמא סעיף א

א. המקלל אביו או אמו אפי' לאחר מיתתן חייב סקילה ^ה אם זה בעדים ובהתראה, ואחד האיש או האשה שקיללו.

במה דברים אמורים שקיללו בשם מהשמות המיוחדים אבל אם קיללו בכינוי ^ו אינו חייב אלא בלאו כמו כל מקלל אחד מישראל.

הגה: המכה אביו או אמו בחייהם בין איש או אשה בעדים והתראה חייבים בחנק ^ז, ודוקא אם עשו בהם חבורה אבל בלא עשו חבורה חייבים בלאו כמו המכה אחד מישראל.

עין משפט ל.

ח"מ סימן כז סעיף א

א. המקלל ^ח אדם מישראל, ואפי' מקלל עצמו בשם או בכינוי או באחד משמותיו שקורין בהם העכו"ם להקב"ה, אם הדבר היה בעדים והתראה הרי זה לוקה משום לא תקלל ^ט חרש.

ואם קילל ^י דיון, הרי זה לוקה שתיים גם משום אלהים לא תקלל.

ה. ממשנה סנהדרין נ"ג ע"א, ואפי' לאחר מיתה, ממשנה פ"ה ע"ב. ואחד האיש או אשה מברייתא שם, ודוקא שקיללם בשם, ממשנה ס"ו ע"א, ובשבועות דף ל"ה ע"א.

ו. כגון שדי צב-אות חנוך רחום, ועיין בסי' רע"ו סעיף ט'. ש"ך. ועיין בחו"מ סי' כ"ז.

ז. ממשנה בסנהדרין פ"ה ע"ב, ודוקא בעשה בהם חבורה שם במשנה. ומטעם זה פטור בהכאה אחרי מיתתם כי אין חבורה. ט"ז ס"ק א'.

וקללה חמורה מסקילה היא בשם ועל כן גם אחרי מיתה חייב.

ח. ממשנה שבועות דף ל"ה ע"א.

ט. שלא נאמר חרש אלא להשמיענו שאפי' זה שהוא אינו שומע ולא נצטער בקללה זו לוקה על קללתו, וא"כ ה"ה המקלל לעצמו.

י. י"א דוקא דיון סמוך, וי"א כל ת"ח שדן, עיין במנחת חינוך מצוה ס"ט אות ד' ובריב"ש סי' ע"ט.

וגם בזמן הזה שאין נוהגת מלקות נפ"מ אם עבר על לאו זה מדעת נפסל לעדות, כמבואר

ואם אמר בלשון ארור הרי זו קללה.

עין משפט מ.

חור"מ סימן כז סעיף ב

ב. אם הקללה הייתה בלא כינוי ובלי שם או בלי התראה או שהייתה הקללה מכלל הדברים כגון שאמר אל יהיה פלוני ברוך לה', בכל אלו אינו לוקה אבל אסור.

הגה: ג. המקלל את ה' המת פטור, אבל אסור.

ד. חירף תלמיד חכם מנדין אותו, ואם רצו הדיינים להכותו מרדות מכין ועונשין כפי שיראו, ואם חירף עם הארץ מענישים אותו כפי שהשעה צריכה. ואפי' מחל המתחרף או המתקלל עונשים אותו שכבר נתחייב וחטא.

ה. מי שביזה בי"ד ורצו בי"ד למחול על כבודם ולא נדוהו הרשות בידם, ואם היו העם מבעטין בכבוד התורה ובדיינים, הואיל ופקרו העם בדרך, צריכים לחזק ולענוש כפי שיראה להם.

עין משפט ס.

יור"ד סימן רעו סעיף ט

ט. אסור למחוק אפי' אות אחת משבעה שמות שאינם נמחקים, ולא

בחור"מ סי' ל"ד סעיף ב', ונתיבות כאן בחידושים אות ג'.

כ. אף דלאו הוא שאין בו מעשה וחידוש הוא מ"מ צריך התראה, הרמב"ם פכ"ו מסנהדרין.

ל. כ"כ הרמב"ם ממשמעות הברייתא שם בדף פ"ה ע"ב וכ"כ הטור.

מ. עיין ביור"ד סי' רמ"ב וסי' של"ד.

נ. כתובות דף י"ז ע"א מנשיא שמחל, וכתב הכ"מ מכאן שמי שנתחייב נידוי אין לו כפרה בשום תשובה עד שינדוהו, כל שלא מחל לו חברו.

ס. ואם נכתב שם השם בטעות פעמיים, י"א דאסור לקלוף השם השני, דחיישינן שמא לא תהיה שלמה ויבא לידי מחיקת השם ח"ו, ואע"פ שהוא אומן וזריז אסור לסמוך

מאותיות הנטפלות מאחריהם^ז, כגון ך של אלוהך ו- כ"ם של אלוהיכם^פ.

י. אלו השבעה שמות^צ שאינם נמחקים: שם הוי' ושם אדנות, ואל,

על זה, וגם לפעמים הדיו מובלע בעובי הקלף ונמצא נוגע בשם עצמו, ויש מתירין ואין מוחין ביד המתירין. קול יעקב אות כ"ח.

ה"ה אם אדם מוחק רגל הה"א משם השם כולו, נקרא מוחק השם וחייב. כ"י וברכי יוסף אות ל"א.

ואפי' נקודה אחת דקה מהשם הנכבד אסור למחוק, וע"כ כשיש דיבוק שאפשר להפריד יזהר שלא יגע הסכין בנקודה האחרונה של שם השם הדבוקה, אלא יניח משהוא בריחוק מן השם ומשם יפרידם. קול יעקב אות ל"ב.

ע. אבל שלפניהם כגון למ"ד מן ל"ה או ביי"ת מן ב"ה או ה"ה ה'אלוהים מותר למחוק, כ"י. ט"ז ס"ק ו', וש"ך ס"ק י"ג.

פ. אם האות הנטפלת אין לה שייכות שנכתבה אות אחרת, וה"ה כתב בשם הוי' פעמיים ה"א אחרונה מוחק המיותר, אבל אם כפל אות ו"ו דשם השם ראוי להחמיר לקדור השם כולו ולגונזו. קול יעקב אות ל"ד.

ושם כתב דה"ה אם נכתב אלוהינו במקום אלהיכם מוחק הנ"ו שנכתב בטעות דנכתב שלא מדעת, ויש מחמירין לקלוף הנטפל לשם הגם שנכתב בטעות, ולענין דינא יש לסמוך על המתירין כי רבים הם. קול יעקב אות ל"ה. ועיין בפ"ת אות ט' שכן כתב.

ואם היה צריך לכתוב אלהים וכתב אלים שדילג ה"א מותר לקלוף הי"ם ולכתוב הי"ם במקומה, וצריך לחזור ולקדש השם. קול יעקב אות ל"ח.

כשכותב שם שהוא ספק חול ספק קודש, יאמר הריני כותב שם פלוני, אם הוא קדוש הריני כותב אותו לשם קדושתו ואם הוא חול הריני כותב אותו כשאר אותיות שבס"ת. קול יעקב אות ל"ט וכתב שכן נהגו בבגדאד.

ועיין בספר קול יעקב מאות מ"א עד אות מ"ה בכלל כל השמות שבתורה שהם קודש וכל השמות שהם ספק חול ספק קודש ואיזה מהם חול גמור.

צ. מחיקת השם אסורה גם אם כתב בכתיבה של עכו"ם או מצוייר בחוט משי ע"י תפירה אסור למחקן, ואפי' אם כתוב הקב"ה בראשי תיבות אסור למחוק. קול יעקב אות מ"ו.

ה"ה כתוב שם השם בשאר מיני צבעים אסור למחוק.

ה"ה אם כתוב בלשונות של גויים אסור.

ה"ה אם נכתב בטעות שלא במקומו אסור למחוק.

אפי' כתב שם השם ע"י חק תוכות שאין זה כתב ג"כ אסור למחוק ודלא כהמתירין. קול יעקב אות נ'.

גם באותם שמות שהם ספק חול ספק קודש שקידשם או שלא יודעים אם הסופר קידשם,

אלוה, אלהים, שדי, צבאות, ויש גורסין גם אהיה אשר אהיה.

דף לה:

עין משפט א.

יו"ד סימן רלז סעיף ו

ה. הנשבע בשמים או בארץ או בשמש וכיוצא, אע"פ שאין כוונתו אלא למי שבראם אינה שבועה ק. ה"ה לנשבע בנביא מהנביאים או בשאר כתב מכתבי הקודש^ר. או בשלחן המקדש או באחד מכלי הקודש. ואעפ"כ מאיימין עליהם ומראים להם שזה שבועה כדי שלא יבואו לנהוג קלות ראש בשבועות.

הגה: וכל זה שלא נטל בידו הספר אבל נטל בידו^ש כתב אשורית אפי' אינה אלא חכמה חיצונית, או אל"ף בי"ת שאין בו רק אותיות הוי שבועה.

אסור למחוק, שם באות נ"א.
ואפי' כתב שם השם בלי כוונה אסור למוחקו שכתובת האותיות מוליך אותן לקדושתן.
כ"כ הרדב"ז בח"א סי' ע"ז, וברכי יוסף אות כ"ז.
אם היה צריך לכתוב השם ונתכוון לכתוב יהודה וכתב בסופו של דבר השם אלא שלא בקדושה הרי הוא פסול, ואין למוחקו אלא קודרו. קול יעקב אות נ"ג.
אבל אם היה צריך לכתוב יהודה ונתכוון ליהודה וטעה וכתב את השם מותר למוחקו, שם באות נ"ד. ועיין באות י"ח בשם הרדב"ז והברכי יוסף וצ"ע.
ה"ה אם כתב שם הוי' במקום יהיה מותר למוחקו ולעשותו יהיה בשביל תקון הס"ת, אבל לדבר הרשות אסור למחוק.
הכנויין שמשבחים בהם הקב"ה כגון חנון רחום הגדול הגבור והנורא הנאמן, ארך אפים ורב חסד וכיוצא, הרי הם כשאר כתבי הקודש ומותר למוחקם לצורך תיקון ס"ת, אבל שלא לצורך התיקון אפי' שאר האותיות אין למחוק. קול יעקב אות נ"ו.
ק. ממשנה ל"ה ע"א.

ר. אף על פי שאין כוונתו אלא למי ששלח הנביא או למי שצוה בכתב זה אע"פ כן אין זה שבועה.

ש. ואם מניח ידו עליהם דינו כנטלם. ש"ך ס"ק י"א, ממהר"י מינ"ץ.

וה"ה אם מונחים לפניו ואמר במה שכתוב כאן ^ה הוי שבועה.

עין משפט ב.ג.

יו"ד סימן רעו פעיף י

י. יא. כתב אל מאלהים או י"ה משם הוי' או שם י"ה לבד אינו נמחק
א, אבל שד' משדי וצב' מצבאות נמחקים.

הגה: וכן אד' מאדנות או אה' מאהיה נמחקים ^ב. ויש מחמירים בזה.

הגה: השם שכותבין בסידורין או בחמשים המודפסים שני יודי"ן, מותר
למוחקו ^ג אם זה לצורך.

עין משפט ה.

יו"ד סימן רעו פעיף ט

עיין לעיל דף לה. עין משפט ס

ת. ואם פתחן ואמר במה שכתוב כאן הוי כאומר במה שכתוב בהם, וה"ה לכל ספרי
הקודש דחד טעמא אית להו. ש"ך ס"ק י"ב.

א. מבריתא שם, ה"ה שם יה"ו אסור למחוק דלא פקעה קדושתן בשביל תוספת הו"ו.
קול יעקב אות נ"ז. ואפי' כתב יה' ולא גמר ג"כ אסור, שם באות נ"ח.

ב. מירושלמי פ"ק דמגילה, והמחמירים הם התוס' בפ' שבועת העדות בשם ר"ח, ויש
להחמיר בהם. קול יעקב אות ס"א.

ג. מפסקי מהרא"י סי' קמ"ח. וה"ה ה' עם קו למעלה. ויש מחמירין גם בזה ועיין בפ"ת
אות ט"ז, וקול יעקב באות ס"ג. ופירושו ב' יודי"ן היינו יו"ד הראשונה של שם הוי'
ויו"ד האחרונה של אדנות והיינו כשהם משולבים יו"ד בתחלתה ויו"ד בסופה.

אם נמחק קצת השם בשוגג או מזיד אפ"ה אסור למחוק שאר האותיות שנשארו. פ"ת אות
ט"ו.